

LBRIS

We know
books

GEN. (R) ALEXANDRU GRUMAZ

FILE ÎNTOARSE DIN VIAȚA MEA

EEC Editura
Evenimentul
și Capital

București, 2026

Cuprins

O memorie fabuloasă pusă la lucru cu talent		In memoriam Horia Tabacu	46
Un general... foarte instruit	10	Generația hippie	47
Viața așa cum a fost la început	13	Vorba cântecului: „Ani de liceu...”	48
Gândire cazonă? Să nu fie!	16	Pasiunea pentru teatru	48
Cine nu m-a iubit „acolo sus”?	16	Despre Elisabeta I	49
Un intrus în „frăția ambasadorilor”	18	Nunța și botezul	50
Povești (ne)vânătoarești	19	Un sprijin de la generalul Stănculescu	51
Vorbe „de bine”	20	Schimbul de locuință: o victorie care atrăgea invidii	52
Despre cursuri și școli	21	Marea tâmpenie: pensii militare = pensii speciale!	53
Ministerul Apărării, anii '90 - achiziții „cu cântec”	23	Admiterea la Academia Tehnică Militară	56
Datorii vechi, datorii noi	24	Anii studenției	56
Despre promisiuni, amânări și noi achiziții	25	Anii '70: învățământul superior și... „mai puțin superior”	57
Vă mai amintiți de Bell?	26	Măria sa Cantina studențească	59
Înapoi în trecut: copilăria	27	Viața de student: la discotecă cu bilet de voie	60
Ziua în care m-am născut - o zi fără evenimente importante	28	Mărci uitate: Golden Deer, BT, Lux	61
Despre invidie	28	Trei zile de arest	62
Nu poți șterge trecutul, dar poți aranja viitorul	30	De jurnă la bucătărie, alarmă, instrucție...	63
Vacanțele cu copiii	31	Războiul cantinei	64
Generația Phoenix & Beatles	32	Uzi până la piele, în poligon	65
Gânduri normale despre anormal...	33	4 martie 1977: cutremur!	66
Remember Dealul Uranus	34	Clădiri de poveste: Casata, Scala, Continental...	66
Regulile fotbalului de pe terenul „de la dud”	35	Planul noului Centru Civic	69
Treburi de copil: fuga din spital	36	Amintiri despre Toma Caragiu	70
Cum am dat eu teză... în pat	36	Proiectul de absolvire de la ATM	71
Despre 21 decembrie. Acel 21 decembrie	37	Am ieșit din rând și am luat... 10!	73
Mărturisesc: am adormit în post	38	După absolvire	74
Revoluție (furată), conspirație, scenariu...	40	Avansările în vremea ministrului Militar	75
Am fost și eu în tunel...	40	Februarie 1990: înființarea CADA	75
„Te internez mâine”	40	Stenogramă preluată din Adevărul, 17 martie 2010	76
Visul din rezerva nr. 2	41	Desființarea CADA	80
Un video cât o Dacie!	42	Câteva lămuriri legislative	82
De la „Cuibul cu barză” la Colegiul „Sfântul Sava”	43	Parada militară din 23 august 1989	82
Fram, altul decât ursul polar	44	Înapoi la paradă	85
Incidentul cu nasul spart	44	1984 - cea mai grea paradă	85
Am intrat la „Bălcescu”	45	Despre Paul Cheler și cariera sa militară	86
Un liceu cu istorie	45	De la Cheile Râșnoavei la Canal	88

Ziua inaugurării: discurs, fum, rachiu...	89	1995 - un raport supărător	135
Canalul, faza Ceaușescu	90	Bătând la ușa americanilor...	136
De veghe în lanul... de porumb	91	Toamnă 1995: Iliescu în SUA. De două ori!	136
Ofițer de informații sau nu?	92		
Monumentul Eroului Necunoscut	92	Relațiile politice și scepticismul rezidual al	
Monumentul Eroilor Artileriști	93	americanilor	137
Incursiunea mea prin masonerie	95	Rolul PîP după Războiul Rece	138
Puțină istorie	95	Reducerea forțelor armate pe înțelesul tuturor	139
Anii 1990	97		
24 ianuarie 1993: „reapriinderea luminilor”	98	Cuvinte-sperietoare: disponibilizare și	
Declarații pe o temă dată	99	restructurare	140
O „redeșteptare simbolică”	100	Apare Forța de Reacție Rapidă	141
O reuniune la Cercul Militar	101	Amalgam de tranziție: sistem NATO pe	
Intrarea în masonerie	102	avion sovietic modernizat de români cu	
Un discurs al președintelui Iliescu	102	tehnologie israeliană...	141
Istorisiri din masoneria română	104	Doriște și nevoi mari, bugete mici...	143
Radu Bălănescu, prietenul meu	104	Pregătirea personalului militar	143
Conferința de la București	106	Două realizări importante	144
Declarații de la Conferință	106	Despre aniversări și comemorări, cu furie...	144
Prim-miniștri și miniștri francmasoni	107		
Întâlnirea bienală de la Washington	108	Mormântul Ostașului Necunoscut	145
Banchetul de la Capital Hilton Hotel	109	Dificultățile încadrării într-un (mic) buget	146
Crez suveranist	110		
M-au numit șef de secție...	110	Cheltuieli, cheltuieli...	147
Schimb de generații	112	Ce aveam în 1997 în categoriile de forțe	
Afacerea Shimon Naor	112	armate?	148
Ultima cafea cu Pifu	113	Din memoriile generalului Cantaragiu	149
Modelul norvegian	114	Obiectivele restructurării armatei	151
PRINSIX - câteva date tehnice	115	Importanța și rolul FRR	152
Kongsberg Defence & Aerospace AS - un		Din nou despre greaua restructurare...	152
model de urmat	115	Programul de înzestrare 1997-2000	154
Sistemul NASAMS	116	Armata față cu extinderea UE	155
Cum era la noi?	117	Globalizarea schimbă (oarecum) riscurile	156
1994: România semnează „Codul de		România - factor generator de securitate	158
conduită” și „Acordul de securitate”	118	Obiectivele MAP	159
O reuniune a MISWG	119	România - partener și participant la acțiuni	
Relațiile cu Iugoslavia: amânarea unei vizite	119	comune	159
		A meritat efortul!	160
1998: vizita delegației daneze	121	Reprezentarea României la NATO	161
Olanda - la cursul de achiziții	122	Celebrul parteneriat strategic	161
Cum au început relațiile cu americanii?	122	Parteneriate cu Franța, Italia și Marea	
O victorie timidă: reapariția preoților militari	124	Britanie	162
		Relațiile militare cu vecinii	162
Apariția Infanteriei Navale	124	România în operațiunile de menținere a păcii	163
Schimbare de paradigmă: Ministrul Apărării			
este un civil	125	Misiunea SFOR	164
Scurtă rememorare a Parteneriatului cu SUA	125	Lecția 1. Ce am învățat?	165
		Lecția 2. Ce aveam de făcut?	166
Extinderea NATO - povestea neromanțată	126	Aranjamentul Wassenaar (WA)	166
		Tratate și acorduri internaționale	167
Noile echipamente pe scurt	129	Geostrategie și geopolitică în sud-estul	
Discuții, oferte, planuri, prezentări...	131	European	168
Cum faci cu bani puțini modernizare și		Dosarul Iordania	168
interoperabilitate cu NATO?	132	A fost cândva ARO...	169

De la 4x4 la... „pământ de flori”	170	O paranteză necesară. Despre colonelul Marian Staș	209
Cheia „succesului”: fabrici în administrare specială	170	Quarters Six, reședința generalului	210
În poligon cu Prințul Abdullah	170	Evaluarea și acreditarea NDU	212
Viitorul rege al Iordaniei	171	Un briefing favorabil	212
Darul prințului	172	După ce criteriile erau evaluate studenții?	213
Una e raportul, alta e turnatul	173	O lucrare citită de Madeleine Albright	214
Pățaniile de la Hotelul Haiducului	174	Rezultate și calificative	215
Se anunță delegația americană!	175	Lucrări, lucrări fără Google Translate	215
Acordul de confidențialitate	176	Mi-am cumpărat mașină...	216
MAE nu e de acord. La Cotroceni, pentru sprijin	177	... și am luat permisul (american)	216
Întâlnirea-surpriză	178	Programul de vizite pentru studenții internaționali	217
„Nota de probleme” - un document consistent	179	Memphis și Ripley, Tennessee; Jackson Hole, Wyoming (27 iulie - 3 august 1996)	218
Vizita lui Paul Kaminski - un succes	180	Acasă la Elvis	218
La Guvern	181	La muzeu	219
Discuțiile din Sala Bizantină, actuale și astăzi!	182	Recepția familiei Thompson	219
Turbomecanica: un american printre strunguri	182	Pe Mississippi	220
Paul Kaminski: „Vă mulțumesc pentru organizarea impecabilă”	183	FedEx	220
Plec în America!	184	Casa scriitorului	221
„Un scor remarcabil”	185	La judecată	222
O invitație la cină	186	Cu Grand Cherokee pe autostradă	222
Despre Colin Powell, cu admirație	187	La pește	222
Huey Down	188	Hai la vot!	223
Începerea cursurilor	189	Jackson Hole	223
Colegii americani	189	Îmbarcați în C-130	224
Organizarea ICAF	191	Rodeo, sportul oficial	224
Consilierul PFA (Primary Faculty Advisor)	191	120 de ani de tradiție	224
Cursurile. Ce învățăm de fapt?	192	Parcul Național Yellowstone	225
Industry Studies	193	Rafting în pantaloni scurți...	226
Evaluări și calificative	194	New Orleans, Louisiana (29 august - 1 septembrie 1996)	226
Disciplină: cod de ținută și... limită de viteză	194	Crocodilii francofoni	226
La ICAF am învățat și golf	195	Cajun și creol	227
Câteva date istorice	195	Povești cu și despre cafea	229
Școală serioasă!	197	Nave cu zbatuți și dans la bară	230
O lecție americană: nu e musai, dar trebuie	198	Colonial Williamsburg, Virginia (7-8 septembrie 1996)	231
Conceptul de strategie națională	199	Cel mai grozav parc tematic	231
Dezbateri studențești: Ești un comunist!	199	Orașul-muzeu	232
Generalul „Tienanmen” la NDU	200	Capitala Coloniei Virginia	232
Relațiile (inclusiv militare) americano-chineze	201	Biblioteca	233
Prelegerea generalului Chi	202	Insula Jamestown	234
Despre o fotografie celebră: civilul și tancul	205	Busch Gardens Williamsburg	235
Semestrul II: „piulițe și șuruburi”	205	Cu monoraiul, din parc la... berărie	235
Exercițiul din 1997. Premoniție, coincidență sau planificare?	206	Chicago și Peoria, Illinois (19-24 septembrie 1996)	236
Autorizația de la Pentagon	209	Bursa de mărfuri	236
		Program de voce prin oraș	237
		Pe submarin, dar la muzeu	237
		La shopping...	238
		Renumitul Chicago Elevated	239
		Nu putea lipsi Al Capone!	239

O culoare bine-cunoscută: galben Caterpillar	240	Două revelioane	288
Motoare de tanc și cărnuri pe alese	241	Back in the USA!	288
O universitate cu tradiție	242	Începutul noului an în SUA	289
Recepția DOCA: impecabilă	244	Mi-am cumpărat computer!	289
St. Louis, Missouri (4-6 octombrie 1996)	244	Atlanta, Georgia (15-19 ianuarie 1997)	290
TRANSCOM	244	Un hotel de cinci stele	290
Poarta către Vest	246	Cum m-am lăsat de fumat	291
De la ravioli prăjite...	246	FORSCOM	291
... la pizza în stil St. Louis	247	Mergem la Lockheed: fotografiatul interzis!	292
Și desert!	247	Trăgând cu ochiul la F-22...	292
Springfield, Missouri (17-20 octombrie 1996)	249	„Atlanta subterană”	293
Un parc plin de minunății	250	Studiourile CNN	293
Un magazin pentru băieții mari!	250	Un must have american: Coca-Cola	294
Fortul Leonard Wood	251	Texas (12-17 februarie 1997)	295
O croazieră pe lac. Cina inclusă!	251	Cetățean de onoare al statului Texas	295
Halloween în America	252	O zi plină	295
Los Angeles, California (6-10 noiembrie 1996)	253	Baza Aeriană Dyess	296
De la tarabă de zmeură la parc tematic	254	Chili con carne, o mâncare de cowboy	296
LAPD!	255	Bătălia de la Alamo	297
Remember O.J. Simpson	255	Se numea cândva San Antonio de Bexar	297
Cum a devenit colegul din Botswana erou...	256	San Antonio River Walk	298
La ziar	256	Creveții Paesano, un deliciu	299
Ziua Veteranilor la Washington	257	O minunăție: IMAX	299
Ziua Recunoștinței	258	Garda de Coastă	299
Studiul de caz din Semestrul I: avionul A-12	259	Un român la NAWCTSD	300
Avenger	259	Cea mai mică bază navală americană din lume	301
Un avion american cu o poveste aproape românească...	259	După atâta militarie, hai la Disney World!	302
„Până când să n-avem și noi faliții noștri?”	261	Un vis al lui Walt Disney	302
Noi cu ce ne batem/ lăudăm?	262	Sandia National Laboratories	303
Centrul de logistică aeriană Warner Robins	263	Ce se află de fapt la SNL?	304
Două bijuterii ale logisticii aeriene	263	A doua oară la Sandia	304
Vrei să mergi în Field Trip? Pune mâna și citește!	267	La Sandia, în 1997, am aruncat o privire în viitor	305
La Departamentul de Stat (1)	267	Dr. Paul Kaminski și programul Joint Strike Fighter	305
O organizare funcțională	269	Mâna (digitală) lungă a Chinei...	306
Ce arme sovietice mai avem?	273	Despre drone	307
Departamentul de Stat (2)	275	Generalul Fogleman - un comandant militar de la care aveai ce învăța!	308
Conducerea politicii externe a SUA	276	Generalul Ralston, unul dintre cei care au refuzat Administrația Bush	309
Finalul Semestrului I	279	Seminarul nr. 7 - despre puterea informației	310
O cină la Sikorsky, cu gândul la vacanță	280	Silicon Valley (6-12 aprilie 1997)	311
New York City, New York (20-23 decembrie 1996)	281	Moffett Field	311
Darul Franței	281	Silicon Valley, o regiune cu PIB de țară	312
„Locul de spectacol al națiunii”	283	Începuturile Oracle: un start-up cu trei programatori	313
Rockefeller Center	284	Steve Jobs - Think Different	313
Contribuția lui „Roxy”	285	Intel: „Numai cei paranoici supraviețuiesc”	314
Broadway - elogiul Fantomei	285	Universitatea Stanford	315
La ONU	286	Siliciul, un nisip atotputernic	315
Vine Crăciunul - mă duc acasă!	288	Acele garaje fermecate...	316

NC versus PC	316	O simplă poveste!?	351
Rational Rose	317	O conversație la ambasadă	352
Ce legătură este între SGI și „Star Wars”?	318	„Dar generalul Grumaz unde este acum?”	352
Jim Thorpe Day	320	O propunere neașteptată	353
Președintele Camerei Reprezentanților despre admiterea României în NATO	320	Un document „uitat”	353
Exercițiu în Pacific: cum am fost eu „Secretar de Stat”	321	S-a terminat un capitol	354
„Vestul sălbatic” (2-11 mai 1997)	322	Recomandări... fără urmări	356
Poantele nu au vârstă și nici grad	322	O ultimă amintire americană	358
Istorie și tradiții la Acoma Pueblo	322		
Palatul Guvernatorilor	325	ÎN LOC DE EPILOG	
O spun a doua oară: de la Sandia pleci buimac!	325	Epopeea AH-1 ro Dracula sau cum nu am fabricat noi elicoptere de atac	360
O bombă la muzeu	326		
Parcul Național al Marelui Canion	326	ADDENDA	
Coborând în canion...	327	Generalul Nicolae Spiroiu, liderul care a condus Armata postdecembristă	380
Barajul Hoover	328		
Un proiect monumental	328	Fotografii	402
Barajul Hoover - cifre, istorie și date tehnice	329		
Cel mai mare rezervor de apă al Americii	331		
Las Vegas. Începuturile	331		
A fost odată un fort din cărămizi de chirpici...	332		
O fermă cu viitor	333		
Steaua Nordului. Simboluri masonice la baraj?	333		
Fremont Street Experience	335		
Nellis AFB - poate cea mai fascinată bază a aviației americane	337		
Ne-am urcat în avioanele celor de la Thunderbirds!	338		
547th Intelligence Squadron	338		
Exercițiul Green Flag - West	339		
O premieră pentru mine: am jucat la cazinou	341		
Norfolk, Virginia (15-17 mai 1997)	341		
USCGC Red Cedar, o navă aparte a Gărzii de Coastă	341		
Fundația Heritage	343		
Pe portavion	343		
Sigiliul portavionului USS John C. Stennis	344		
Comandantul	345		
Capabilități militare și tehnice	345		
La bordul unui submarin de atac	346		
Clasa Los Angeles	347		
Distrugătorul care a bombardat Irakul	348		
Finalul cursurilor: se termină școala!	348		
Ceremonia de premiere	348		
Proceduri, proceduri...	349		
Festivitatea pe scurt	350		
Decolez spre casă!	350		
Așadar... n-am fost numit în nicio funcție	350		

Viața așa cum a fost la început

„A scrie e un mod de a vorbi fără a fi întrerupt”
(Jules Renard)

Astăzi, 24 aprilie 2020, în vremea carantinei pricinuite de celebrul (și deja uitatul) Coronavirus, la un pahar de vin roșu Liliac, podgoria Lechința, m-am apucat să-mi scriu memoriile.

Povestea se va axa pe studiile mele din America - *America ogarului cenușiu*¹ și a unui cowboy pe nume John Wayne -, țară în care am petrecut un an de învățătură pentru un master. Voi povesti însă și despre aderarea României la NATO și alte fapte de arme ale mele și ale colegilor mei militari. Se va adăuga și un al doilea volum, care va cuprinde povestea călătoriei mele în China în calitate de Consul General la Shanghai, un fel de agendă a zilelor petrecute acolo, dar și activitatea de la STS.

Sunt multe de povestit. Vă atrag atenția că memoriile sunt scrise după notițe luate de mine de-a lungul timpului. Acuratețea lor poate varia de la o întâlnire la alta. Cei care au fost de față le pot completa. Ele nu reflectă întreaga discuție, iar pe alocuri am fost obligat de anumite elemente de confidențialitate - chiar și după atâția ani - să nu dau toate detaliile.

Înainte de a porni la drum, mă duc cu gândul către duhovnicul meu, părintele Galeriu de la Biserica Sfântul Silvestru. „Să ne aducem aici aminte de cuvântul spus de Dumnezeu unui suflet sfânt: «Lumea face atâta zgomot la urechile voastre, încât glasul Meu nu-l mai auziți»”, spunea într-o zi, la slujba de duminică, înainte de împărtășanie, părintele Galeriu.

Aceasta este lumea în care trăim. O lume zgomotoasă, lipsită de iubire, uneori rea și fără de iertare. Într-o astfel de lume am trăit pe trei continente.

Să începem așadar să întoarcem filele din povestea vieții mele...

Gândire cazonă? Să nu fie!

Am fost acuzat, de multe ori, că am o gândire cazonă. Sincer să fiu, nu mă deranjează în vreun fel când cineva mă anunță că aș gândi într-un anumit mod, să-i zicem cazon, deoarece am fost militar de carieră. Am împlinit deja 67 de

1 Titlul unei cărți aparținând scriitorului Romulus Rusan.

ani când am început să scriu această carte. Dintre aceștia, am fost în uniformă militară 33 de ani. Restul până la 65 de ani, când m-am pensionat, am fost diplomat, apoi consilier al vicepreședintelui Raiffeisen Bank, James Steward. Din cei 33 de ani, cinci au fost de studii superioare la Academia Tehnică Militară (să-i zicem „Politehnica militară”). Au mai rămas 28 de ani de carieră militară, dintre care 12 înainte de decembrie 1989 și 16 după, inclusiv cei cinci ani de la STS. Ani în care puțină lume înțelege și mult mai puțină lume știe că am format de șase ori mai mulți șefi și am condus zeci de subordonați și colegi.

Este neresos oricine pretinde că aș avea automatisme de gândire și de comportament de sorginte militară. Ar mai fi un argument calitativ, în favoarea „demilitarizării” imaginii mele în ochii necunoscuților și/ sau nepricepuților. Studiile militare pe care le-am absolvit au o componentă civilă puternică, ușor identificabilă în echivalările pe care le acordă civilii acestor studii. Înainte am fost școlit pentru funcția de inginer-șef la CEPECA², unde am participat la două cursuri de câte o lună. Întâi a fost Cursul de organizare și conducere științifică a muncii (1984), apoi Cursul de organizare și normare științifică a muncii (1986). Menționez și cursul de limba franceză de nouă luni de la Academia Militară Generală³ (1980).

Am fost educat după 1989 în mai multe școli, începând cu Academia Tehnică Militară, unde am absolvit Cursul postacademic de conducere pentru ingineri (1993), Cursul postacademic al Direcției Informații Militare (1995). Au urmat Universitatea Națională de Apărare a SUA, Harvard Kennedy School of Government și „George C. Marshall” European Center for Security Studies. În afară de cele de la Universitatea Națională de Apărare a SUA, celelalte studii militare s-au derulat în timpul carierei din Ministerul Apărării din România. Așa că mai ușor cu prezumția de militarizare a gândirii...

Gânduri pe sărite

Pe mine și pe mulți colegi studiile și cariera militară ne-au format ca oameni responsabili. Cu grijă pentru viața semenilor de lângă noi sau din subordinea noastră. Mai ales cu grijă față de viața și libertatea civililor, cei pentru care suntem gata să facem sacrificiul suprem. Legile dedicate militarilor, codurile și regulamentele militare au fost însușite până la nivelul deprinderilor doar în modul conștient, adică prin preluarea critică a înțeleșului și relevanței lor.

² Centrul pentru Perfecționarea Cadrelor de Conducere din Întreprinderi (CEPECA) a fost înființat pe baza unui acord tripartit dintre guvernul român și două agenții specializate ale ONU: Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Biroul Internațional al Muncii (BIM). Acordul a fost semnat la Geneva, la 30 iulie 1967. Negocierile dintre Guvernul României și ONU au început în 1966, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, reprezentat de Mircea Malița, adjunct al ministrului. Semnarea acordului a fost condiționată de crearea oficială a Centrului printr-o Hotărâre a Consiliului de Miniștri, emisă în ianuarie 1967.

³ Prin Hotărârea de Guvern nr. 969 din 25 august 2005, Universitatea Națională de Apărare a primit denumirea de Universitatea Națională de Apărare „Carol I”.

Cine nu m-a iubit „acolo sus”?

La Revoluție, unitatea din care am făcut parte nu a tras niciun cartuș, deși aveam muniție pentru o divizie întreagă. Comandant era colonelul Dan Ionescu, iar eu eram inginer-șef. Amândoi ne-am coordonat și nu am tras, nici nu am avut victime. Toți am trecut cu bine peste această perioadă; desigur, fiecare cu temerile sale, dar fără excese și acțiuni dezordonate.

Stăteam și mă gândeam acum, la pensie: cine o fi inventat povestea despre mine la Revoluție?! Poveste care m-a scos din diplomatie și mi-a barat drumul spre alte poziții, inclusiv cele politice. Să fi fost „binomul”? Nu știu, dar ce văd astăzi mă duce cu gândul într-acolo. Să fi deranjat succesele mele în China? Ori propunerea americanilor de a merge la NATO? Eu l-am refuzat pe George Maior, pe când era la Departamentul pentru Integrare Euroatlantică și Politică de Apărare și mi-a propus funcția de locțiitor al lui. Cu Florian Coldea am stat de vorbă în 2007, când am plecat la Shanghai...

Am fost la mitingul din 21 decembrie 1989 în calitate de șef de coloană auto. Așa era regula în armată și probabil încă mai este: când una, două sau mai multe mașini plecau în misiune, prin Ordin de zi pe unitate se numea un șef de coloană/ mașină. Șefii misiunii erau colonelul Gheorghe Șovar și colonelul Dan Ionescu; primiseră ordin personal de la generalul Ilie Ceaușescu. Echipa de la UM 2381 se ocupa de toate activitățile în care era implicată armata: că era vorba de Transfăgărășan, Canal sau vreo altă aplicație cu comandantul suprem - noi eram acolo. Așadar am fost șeful unei coloane de trei mașini care erau deplasate în Piața Palatului pentru miting. Erau cu mine M.M. Ifrim (șeful autospecialelor), locotenentul-major Marcel Opreș (șef de secție aparatură electronică) și salariații civili Teodor Nicolescu, Traian Pitei și Alexandru Ivan. Îmi amintesc că acesta din urmă ceruse învoire să plece să taie porcul; fiind în alarmă de lupț, prezența lui îmi este neclară.

Am fost băgat de tot felul de „scriitori”, care aparțin unor structuri de informații civile sau militare, în diverse conspirații de tipul „Operațiunea Nistru”⁴. Din surse credibile, am aflat prin 2020 că generalul de brigadă (r) Paul Șarpe, fostul șef al DIA la vremea aceea, l-a muștrat (l-a și palmuit, se zice) pe unul dintre subordonați pentru că a inventat „prostii” despre mine.

Am fost întotdeauna un om incomod. De ce? Datorită studiilor și relațiilor

4 „În vara anului 1968, rețeaua sovietică din România a fost pusă la treabă. Cu această ocazie, Securitatea l-a identificat pe generalul Ion Șerb ca fiind agent GRU (serviciul sovietic de informații militare). Generalul Șerb, comandant al Armatei a 2-a București, a fost surprins de Departamentul de Contrainformații Militare în timp ce le oferea agenților sovietici planurile de dislocare a forțelor militare din Moldova, programul aplicațiilor militare și tipurile de armament, altele decât cele din Tratatul de la Varșovia, procurate de Armata Română. Tot în 1968, «au căzut» alte două cârțițe GRU: generalii Arhip Flocă și Vasile Petruș. URSS nu a invadat România, dar nu a renunțat la încercarea de a-l detrona pe Nicolae Ceaușescu printr-o intervenție militară. La ordinul lui Leonid Brejnev, după cum susține generalul Ion Mihai Pacepa, serviciile secrete ruse au elaborat, încă din iulie 1969, Operațiunea «Nistru» (Dniestr). Aceasta viza aducerea la conducerea României a unui membru PCR loial URSS” (<https://www.revistaromaniamare.ro/planul-urss-de-invadare-romaniei-1968-2>).

militare din SUA. Nu puteam fi manipulat. Puteam fi denigrat, ceea ce s-a și întâmplat. Când te uiți la cei care mă denigrează, îți dai seama că ori spun ceea ce li s-a dat, ori sunt „acoperiții” unor servicii. Îmi aduc aminte că eram la STS și un cetățean ne-a reclamat la Cotroceni. Am încercat să aflăm cine este. Numele său nu figura în baza de date a Ministerului de Interne, iar adresa era fictivă. Ce să crezi? Manipulare, ură sau o bază pentru un atac ulterior? Celor care mă denigrează le recomand să citească ceea ce a scris și a declarat fostul lor șef Iulian Vlad despre mitingul din 21 decembrie 1989.

Un intrus în „frăția ambasadurilor”

Am înțeles mai târziu că declarația dată de un colonel din Ministerul Apărării m-a scos din funcția de Consul General la Shanghai. De ce a făcut-o, ce interes a avut? Habar nu am. Cred că erau și ceva interese din rândul unor foști ofițeri/ medici din serviciile comuniste, deși nu am dovezi, ci numai vorbe. Oricum, operațiunea împotriva mea a fost una complexă, fiind derulată din momentul sosirii mele de la Universitatea de Apărare Națională a SUA. Se adăugau și cei din Ministerul de Externe, care nu acceptau la acea vreme „grefe externe”, iar „frăția ambasadurilor” m-a scos din poziție; și aici sunt multe de discutat despre evenimentele derulate în spatele cortinei.

Știu, vi se va părea că spun povești... Atunci când, după ani de comunism, pleci la studii la Washington devii o persoană importantă, care poate ocupa orice poziție în statul român. Americanii au crezut în respectul pe care îl acordă o structură politică dintr-o țară democratică celor care obțin rezultate bune la învățătură. Aiurea! La noi, nu. În Polonia, Ungaria, în Cehia - da. În Balcani funcționează „sfânta pilă și cunoștință”.

La două zile după ce am venit din China, am făcut o serie de investigații la colon. Aveam ceva probleme de pe vremea când eram la STS. Așa am ajuns pe masa de operații a unui medic de excepție de la Spitalul de Urgență Floreasca, profesorul Mircea Beuran, care pur și simplu a fost „mâna lui Dumnezeu”. Îmi fusese recomandat de dr. Cătălin Cârstoiu de la Spitalul Universitar, unde făcusem ceva investigații pe când eram la STS. După operație m-am angajat la Raiffeisen Bank, unde avem un prieten, James Stewart (un american), vicepreședintele băncii al cărei președinte era olandezul Steven van Groningen.

Cum am ajuns în PNL? Cu sprijinul lui Dinu Patriciu, în 2009 am avut o discuție cu Crin Antonescu și Teodor Atanasiu, fostul Ministru al Apărării. Pe Patriciu l-am cunoscut prin fratele său Șerban, pe care îl cunoscusem

prin Mike Lloyd, un investitor englez sosit în România în 1992. Acesta m-a angajat la firma lui după ce am plecat de la STS. Lloyd a fost implicat în piața imobiliară românească din 1992, la început din poziția de consilier al președintelui Agenției Naționale de Privatizare, apoi al președintelui Agenției

Române de Dezvoltare. A mai activat în cadrul Jones Lang LaSalle în Europa de Est și de Vest, ajungând chiar asociat.

După o discuție de două ore cu Crin m-am hotărât să intru în partid. Ulterior am aflat că Patriciu nu mai era în grațiile lui Crin, iar oricine venea recomandat de Patriciu era „mână moartă”. Am mai aflat și că fostul meu coleg Cornel Dobrițoiu, „prieten de cărți” cu Crin (așa spuneau gurile rele), mi-a pus o piedică la intrarea în jocul politic de la acea vreme. Așa spun gurile rele; eu nu am vreo dovadă și nici nu am discutat cu Cornel despre acest subiect.

Povești (ne)vânătoarești

Pe Dinu Patriciu l-am întâlnit pentru a doua oară în China, a fost un moment foarte interesant. Am avut și încă mai am câțiva prieteni vechi de vânătoare, de pe vremea când mergeam pe lângă Călărași, la țap sau la fazan. Unul dintre ei era Mike Lloyd, cu care am fost și la o vânătoare la Riga înaintea unui summit NATO, ce urma să aibă loc acolo pe 28-29 noiembrie 2006. La acea vânătoare, pe care n-am să o uit niciodată, am tras un frig cumplit datorită echipamentului necorespunzător ales. Am avut însă plăcerea să cunosc oameni de rangul doi din casele regale europene, dar și oameni de afaceri (unii care vin și pe la vânătorile lui Ion Țiriac). A fost un soi de exercițiu diplomatic de comportament înainte de plecarea în China.

La vremea aceea documentul de numire era semnat de Mihai Răzvan Ungureanu, Ministrul de Externe, și fusese trimis către Guvernul României. Estonia nu are locuri atât de frumoase și sălbatice ca ale noastre. În schimb, este o ordine desăvârșită, inclusiv în aria de vânătoare, așa încât crezi că te afli într-un soi de parc cu alei asfaltate și chioșcuri unde poți lua masa. Vânătoarea se desfășoară din standuri speciale așezate la distanțe suficient de mari pentru a nu fi în pericol. Pe când eram în China, la un moment dat m-a sunat Mike și m-a rugat să îl ajut pe Patriciu să se întâlnească cu oameni de afaceri chinezi. Am organizat o întâlnire la Shanghai, unde Patriciu a fost primit de partea chineză cu onoruri speciale. Atunci am aflat și eu că exista un salon VVIP la Aeroportul Pudong din Shanghai. Aeroportul este ultramodern, fiind legat de oraș printr-un tren rapid pe pernă magnetică, care parcurge 30 de kilometri în 18 minute, cu o viteză de 431 km/h. Trenul se numește MAGLEV ori Shanghai Transrapid. De ce o astfel de primire? Pentru chinezi contau banii lui Dinu Patriciu și fabrica de turbine eoliene pe care o avea în Olanda. Primirea lui a stârnit ceva rumoare - ca să fiu diplomat - la Cotroceni, unde era „prietenul” său Traian Băsescu. La câteva luni după aceea am fost schimbat, deși nu acesta a fost principalul motiv.

Vorbe „de bine”

Un alt motiv care intră în discuție a fost expoziția mondială Expo Shanghai 2010. Acolo au fost o serie de nereguli, de la aprobarea proiectului la

comportamentul secretarului de stat Ferdinand Nagy (veșnicul Comisar General al Expozițiilor Universale), ulterior trimis ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Muntenegru.

Era clar că eu nu făceam parte din sistemul osificat al Ministerului de Externe. Aveam un coleg la Consulat, la Oficiul de Promovare Economică și Comercială, Dan Simion, care era de la Ministerul Economiei și fusese plimbat prin diferite zone unde ministerul exportase produse speciale: Africa de Sud, India etc. De când cel pe care l-am înlocuit a fost schimbat și până am ajuns eu la Shanghai, tipul a preluat locația oficială a Consulului General al României și s-a instalat în ea. Nu a returnat-o când m-am dus acolo. Nu mai spun că și-a dorit să fie numit „consul economic”, deși noi nu aveam în schemă așa ceva. A trimis câteva scrisori împotriva mea la MAE și la Ministerul Economiei. A pus consuliile economice din Cehia și Ungaria să discute cu mine despre poziția lui. Un om fără coloană vertebrală - o „nevertebrată”, cum se zice.

Eram o grefă pe un organism - după cum vedeți și astăzi - aflat în descompunere, fără inițiativă. O, Doamne, unde ești tu, Mircea Malița? Alte vremuri, altă pregătire! Norocul meu în China a fost ambasadorul Viorel Isticioaia-Budura. Un om deosebit, un profesionist cu care am avut o colaborare deosebită. Dar despre China vom mai vorbi.

Despre cursuri și școli

Cum am mai spus, am fost educat după 1989 în mai multe școli de gândire geopolitică, începând cu Facultatea de Guvernare și Administrație Publică de la Harvard Kennedy School și terminând cu „George C. Marshall” European Center for Security Studies.

În afară de studiile militare de la Universitatea Națională de Apărare a SUA, celelalte au fost în timpul carierei din Ministerul Apărării. Am avut parte de diverse cursuri la Academia de Studii Superioare, cum era numită în anii '90. Cursul de limba franceză (25 septembrie 1979 - 24 iunie 1980) l-am absolvit cu nota 9, având Certificat de absolvire seria A nr. 844, semnat de generalul de armată Ion Tutoveanu. Masterul de la Universitatea Națională de Apărare a SUA a fost echivalat cu Certificatul de echivalare a studiilor, în baza Ordinului general al Ministrului Apărării Naționale nr. 40 din 19 septembrie 1995. Diploma de MS în Strategia Resurselor Naționale eliberată de Universitatea Națională de Apărare a SUA, Colegiul Industrial al Forțelor Armate. A fost echivalată de Ministerul Educației Naționale, prin Direcția Management Resurse Umane din MApN. Certificatul C-9393 din 15 septembrie 1998 a fost semnat de generalul de brigadă Niculai Bălan, șeful Direcției Management Resurse Umane.

În anul 1980 m-am pregătit să plec în Franța, pentru a cumpăra stații troposferice pentru UM 2487. Era vorba despre cea mai nouă generație de

mijloace de telecomunicații pe care le achiziționam de la Thompson CSF. Am absolvit pe locul trei din cei zece cursanți, cu nota 9. Fișa nr. 200 din 24 iunie 1980 este semnată de generalul-colonel Octavian Orban pentru Comandantul Academiei Militare Generale. Nu am mai plecat în Franța pentru că Ceaușescu a tăiat fondurile respective...

A urmat un examen de traducător pe 6-7 septembrie 1980, la care am obținut Certificatul de traducător⁵ în domeniul electronică-telecomunicații cu nota 8. În calitate de absolvent al Academiei Tehnice Militare, Facultatea de Electronică și Electrotehnică Militară - Secția transmisiuni am obținut media 8,31 în anul I. În anul II am avut 7,87 (cu mențiunea că am vrut să părăsesc ATM și să mă îndrept spre Politehnică, însă am întimpinat opoziția familiei, iar tata a fost cel care „m-a executat”). 8,38 am avut în anul III și 9,21 în anul IV. În anul V am avut media 9,28 și 10 la examenul de diplomă, obținând în final 9,30 media de absolvire.

Proiectul de diplomă a constat într-un generator de semnal pseudo-aleator. Eram doi studenți care nu aveam proiecte de telecomunicații: eu și Stelian Bârcă (el avea un proiect de laseri și era pe locurile de la Ministerul de Interne). Studiile la fizică (Dan Melconian era profesor), matematici speciale cu Ion P. Elianu, cunoscut ca Jean Elianu (pe care-l ascultam pe hol cum cânta la saxofon în cabinet), cu colonelul inginer - mare tenismen - Grigore Rogobete la radiocomunicații, colonelul Ion Struțu la matematici speciale, Mihai Vlădescu la dispozitive electronice și doamna Maria Simioneasca la tehnologie au făcut deliciul unor ani fabuloși.

Nu în ultimul rând, fac o mențiune specială pentru maiorul inginer Mihai Radu, care ne-a fost îndrumător de an. Erau profesori deosebiți la Academia Tehnică Militară, unii proveniți dintre civilii supravegheați de Securitate, precum Elianu, într-un cadru strict militar.

Între 26 noiembrie și 22 decembrie 1984 am urmat cursurile programului Organizarea și Conducerea Producției (Metode și Tehnici de Organizare și Conducere în Economie), organizat pentru cadrele din unitățile de producție ce aparțin Ministerului Apărării Naționale. Am făcut parte din seria a III-a, iar cursurile s-au derulat la CEPECA. A fost o experiență unică pentru că erau profesori școliți în Occident, cu o experiență bogată. Din păcate, nu am putut implementa multe dintre ideile cu care am plecat de acolo.

La final amintesc Cursul de Comandă de Stat Major de informații militare (1.09.1994-28.02.1995), absolvit cu 9,74, cel care mi-a adus confirmarea că sunt un „bun român”. Da, eram un bun român! Curios pentru mulții denigratori! Da, am făcut tot felul de cursuri care mi-au îmbunătățit cariera. Dar trebuie să fiți conștienți că am rămas un român pur sânge! Să continui? Nu, pentru că devin penibil!

5 Certificat de traducător franceză nr. 7379, în conformitate cu prevederile HCM nr. 2238/1952; Certificat nr. 93/G din 25 martie 1981.

Ministerul Apărării, anii '90 - achiziții „cu cântec”

Lista achizițiilor comentate de presă în anii '90 este impresionantă: celebra afacere Motorola a generalului Stănculescu (10 milioane de dolari); modernizarea elicopterelor Puma cu sistemul SOCAT (25 de bucăți, 100 de milioane); modernizarea Mașinii de Luptă a Infanteriei (MLI) cu tunuri Oerlikon generația 1975 (cehii au preferat anul 1989), motor Perkins și turele Rafael; Programul „Războiul electronic” (50 de milioane); sistemul de transmisiuni STAR (cel puțin 100 de milioane), care a continuat să înghită bani. Una peste alta, România a cheltuit în zece ani aproximativ 4,7 miliarde de dolari.

La Mârșa, unde pentru modernizarea MLI venise ca partener firma americană Sharp-Shooter, se ajunsese în faza de prezentare a prototipului (1995). Cum însă investiția americano-română amenința să devină unul dintre puținele exemple sănătoase, la demonstrația publică nu a venit niciun oficial. Ca răspuns, președintele SUA - pe atunci Bill Clinton - a supus România unui moratoriu de 180 de zile de interdicție a exportului de armament. Programul a fost suspendat la Mârșa și pornit de la zero la Mizil. Aici se produceau tancuri și... frigidere ecologice pe o linie modernizată. Au fost oprite tancurile și frigiderele, iar acolo au fost lăsate să zacă în lăzi componente de 40 de milioane de dolari pentru MLI. În același timp, la Mârșa au rămas pe drumuri câteva mii de muncitori. Motivul? Mârșa producea, în timp ce Mizilul consuma. Are rost să fac eu evaluările? Vă recomand să le faceți dumneavoastră.

Deși americanii le propuseseră ungurilor 24 de avioane F-16 la mâna a doua, ei au cumpărat 24 de avioane de luptă și bombardament Grippen (Saab) noi, pe care și-au propus să le mențină operative până în 2030 (după ce în 2019-2020 rămăseseră fără piese de schimb pentru ele). Viktor Orban a blocat aderarea Suediei la NATO și a cerut printre altele, în cadrul acordului de acceptare a Suediei, un aranjament cu guvernul suedez pentru modernizarea acestor avioane. La vremea aceea, noi modernizam cu mândrie 100 de MiG-21...

Cât privește trupele de uscat, nici acolo nu stăteam bine. În timpul mineriadei din 1999, când cohortele lui Miron Cozma erau de nestăvilit în marșul asupra capitalei, președintele Constantinescu a hotărât să fie scoase tancurile. La Craiova au fost pregătite 16 bucăți, dintre care vreo zece nici n-au reușit să treacă de poarta unității; până la destinație, 60 de kilometri, au ajuns... două.

Cele două instituții implicate direct în achizițiile și modernizarea tehnicii militare și aducerea pieselor de schimb, la vremea anilor '90, ROMTEHNICA și GIARA⁶, au fost orientate în special pentru inițierea unor achiziții și colaborări cu firme străine. Aceasta în detrimentul realizării producției indigene. Aceasta deși majoritatea echipamentelor și produselor achiziționate

⁶ GIARA - Grupului Industrial al Armatei - Regie Autonomă.

în perioada postdecembristă se puteau fabrica în țară, la prețuri mult mai mici, dar... fără comisioane. Altele se aflau în faze de asimilare, dar multe din echipamentele tehnologiei de vârf au fost achiziționate în momente în care se impunea folosirea lor din cel puțin două motive.

Mai întâi, pentru că exista o conjunctură socio-politică favorabilă României, de pătrundere pe piața occidentală a produselor din industria națională de apărare (însă asta însemna să fie sprijinită financiar). Apoi pentru că operativitatea unor categorii de tehnică de luptă necesita cu stringență asigurarea de piese de schimb și materiale pentru menținerea în stare de funcționare și modernizarea lor în timp. Se prefigura de atunci faptul că industria de apărare va ajunge curând într-o prăpastie din care nu va mai putea fi scoasă.

Amintiri în răspăr

Achiziții militare... Mă gândesc uneori că o reclamă celebră ar putea fi adaptată. Astfel, ea ar putea suna așa: „Dormi liniștit, Armata lucrează pentru tine”.

Datorii vechi, datorii noi

Sunt lucruri mai puțin cunoscute în zilele de astăzi, deși au făcut parte din discuțiile purtate în Parlamentul României. Să nu uităm un lucru esențial pentru importurile/ cumpărarea de tehnică militară din Statele Unite: Guvernul american voia ca România să poată continua achiziția de armament din SUA în rate, fără avans, precum și cu prefinanțare și garanție de stat americană. Toate acestea deși țara noastră era restantă cu plata unui credit contractat de la instituții de stat din SUA în urmă cu peste 30 de ani... Așa că Departamentul de Stat a propus Congresului ca România să fie exceptată de la o prevedere a legii americane din 1961 privind asistența acordată țărilor străine (*Foreign Assistance Act of 1961 - FAA*), care prevedea faptul că nu pot beneficia de asistență guvernele care au restanțe mai lungi de un an la împrumuturi contractate de la Statele Unite.

Din anul 2007, au fost inițiate patru proiecte de lege pentru rambursarea restanței, cel mai recent fiind în 2019, însă niciunul nu a fost adoptat. În 2008, dezbaterile în plenul Camerei Deputaților a unui astfel de proiect a fost destul de aprinsă, cu acuzații la adresa Guvernului Stoiljan, care a contractat creditul în 1992, și cu replici precum: „Vă mărturisesc sincer că, din bumbacul care s-a adus, nu știu dacă am apucat și eu de o pereche de șosete din el”. Statul român nu a rezolvat nici până în prezent problema datoriei neachitate de peste 6 milioane de dolari față de Administrația de la Washington (din câte știu eu, poate că greșesc), legată de bumbacul importat de mai multe firme românești din SUA în anii '90.